

szláv eredetű neveket: *Dechtár*, *Číž*, *Riečka*, *Panica*, miközben megjegyzi, hogy a legrégebbi anyagban csak a legnagyobb vizek nevei maradtak fenn: *Sajó*, *Rima*, *Turóc*, *Teplica* (a *Murány* régi neve). A magyarok megjelenését a Sajó vízrendszerének alacsonyabban fekvő részein a 11. századra teszi, és elmagyarosodásnak nevezi. A szlovák–magyar nyelvhatár változásai nyomán rámutat arra, hogy a magyarok átvették a szláv eredetű neveket (*Štítník* > *Csetnek*, *Jelšava* > *Jolsva*, *Revúca* > *Rőce*). Magyar víznevekben előfordulnak szláv eredetű szavak: *Papharaszt*, *Megye-patak*. Érdekesek a 19. századi viszontátvételek: *Csernosnya* > *Černošná*, melyek az etnikai változások tanúi. A németek 13. századi kolonizációjakor alakultak ki a Dobsina körüli nevek. Megállapítja, hogy a német nyelvnek nem volt akkora hatása a környék vízneveire, mint a magyarnak. A 14–17. század folyamán a Kárpátok mentén ruszin és oláh pásztorok vándoroltak egészen Morvaországig. Nyomukat Gömör megye északi részén őrzi néhány pataknev.

A második rész a folyóvizek neveivel foglalkozik szócikk szintű részletességgel, míg a harmadik rész az állóvizeket mutatja be. A szócikkek összeállításának munkamódszere a következő: a kutató kataszteri vagy turisztatérkép alapján meghatározza a vízgyűjtőterület vízhalózátát, a főfolyó torkolatától folyásiránnyal szemben haladva. Ezt bekezdésekbe szedve átlátható táblázatba foglalja. (Forrásként használta többek között JÁN STANISLAV, BARTHOLOMAEIDES munkáit és KISS LAJOS „Földrajzi nevek etimológiai szótára” című művét.) A szócikk első része tájékoztat a vízfolyás helyéről és számáról, majd a névváltozatok következnek évszámmal, jelölve a terepmunka során begyűjtött nyelvjárási formákat és a helynévi, terepnévi kapcsolódásokat. Végül tömör eredetmagyarázó rész zárja a szócikket. A szerző nem mond ítéletet: a legvitatottabb, *Sajó* szócikknél egyszerűen felsorol minden eddigi elképzelést a név eredetéről, teret adva a magyar, a szlovák és a német etimológia véleményének is.

A publikáció része egy egész Szlovákiára kiterjedő munkának: a *Túróc*, a *Kiszuca*, a *Tarca*, az *Ipoly* és részben a *Garam* vízgyűjtőterületének vízneveit már feldolgozták, de hátravan még a hosszabb folyók, illetve a Magyarországon folytatódók elemzése. A munkamódszer Magyarországon földrajzi okokból eltérő: sík tájon nem vízgyűjtőterület és kiágazó patakok, hanem kataszteri terület alapján kell haladni. A *Sajó*, a *Hernád*, a *Tarna* és az *Ipoly*, valamint egyes dunántúli folyók esetében még lehet alkalmazni a fenti módszert. A kutatómunkát JAROMÍR KRŠKO koordinálja a Bél Mátyás Egyetemen, Besztercebányán.

TÓTH SÁNDOR

NAMENKUNDLICHE INFORMATIONEN 81–82. (2002)

Szerkesztette ERNST EICHLER – KARLHEINZ HENGST – DIETLIND KRÜGER
Leipziger Universitätsverlag, Leipzig. 424 lap

Tanulmányok. – VOLKER KOHLHEIM, Vajon egy új középkor előtt állunk a keresztnevadásban? (17–32); GERHARD KOSS, Magister Johann Christian Dolz pedagógus és névkutató (33–51); DIETLING KRÜGER, *Conze*, *Jacoff* és *Gersche*. Keresztnevadási szokások két 15. századi adókönyvben (53–65); ROSA KOHLHEIM, Spanyol keresztnevek Németország-

ban (67–85); WILFRIED SEIBICKE, Olasz keresztnévek Németországban (87–93); KLAUS MÜLLER, Ópoláb csonka személynevek Brandenburg, a vele nyugat felé szomszédos holsteini s az alsó-szászországi területek helységneveiben (95–118); FRANZISKA MENZEL, Hozzászólás a *Holland* elemet tartalmazó kettős vezetéknevek kialakulásának kérdéséhez (119–31); DIETLIND KRÜGER, Városi címtár mint névtani forrás a múltban és jelenben (133–54); MATTHIAS SPRINGER, Szászok és Szászország az ókorban és a korai középkorban (155–77); WILHELM F. H. NICOLAISEN, A helynevek mint Észak-Skócia településtörténetének nyelvi emlékei (179–89); GUNDHILD WINKLER, Birtokos szerkezetű helynevek Kelet-Közép-Németországban s a szomszédos területeken (191–200); HOFFMANN ISTVÁN, Az uráli névkutatás lehetőségeiről (201–9); NASAROVIC NASAROV KAMBARALI – ANDIŽAN MATABAR ADCHÁMOVNA BACHRIDINOVA, Tulajdonnévből eredeztethető állandósult szókapcsolatok az országismereti kutatásokban (211–21); REINHOLD MÖLLER, Még egyszer a *-k* és *-s* toldalékú alsó-szász település- és dülőnevek korai változatairól (223–6).

Új kiadványok. – A rovatban angol, baskír, bolgár, cseh, francia, lengyel, litván, magyar, német, orosz, osztrák, spanyol, svéd, ukrán kiadványokat ismertetnek (227–368).

Folyóiratszemle. – Rivista Italiana di Onomastica 6/1–2, 7/1–2. számai (Róma, 2000–2001); Lëtöpis. Zeitschrift für sorbische Sprache, Geschichte und Kultur 42–8. füzetek (Bautzen, 1995–2001); Der Sprachdienst 44–6. (Wiesbaden, 2000–2002); Muttersprache. Vierteljahrszeitschrift für deutsche Sprache 11–12. (Wiesbaden, 2001–2002); Névtani Értesítő 23. szám (Budapest, 2001); Onoma. Journal of the International Council of Onomastic Sciences 35–36. kötetek (Leuven, 2000–2001) (369–78).

Közlemények, méltatások. – PETER ERNST, Beszámoló a Bajor Névkutató Munkaközösség első találkozójáról (Innsbruck, 2001) (379–80); CHRISTA JOCHUM-GODGLÜCK, A nyelvi határon található nevek. A Henning-Kaufmann alapítvány 2001. évi díjátadása Martina Pitznek (Saarbrücken, 2001; az alapítvány a nyelvtörténeti kutatásokra épülő német névtudományi eredményeket támogatja) (381–5); CHRISTIAN ZSCHIESCHANG, Névtannal foglalkozó doktorjelöltek találkozója (Lipcse, 2001) (387); KARLHEINZ HENGST, Nevek Regensburgban. Névtanokos ünnepi rendezvénye Rosa és Volker Kohlheim 60. születésnapja tiszteletére (Regensburg, 2001) (389–91); NATALIJA VASIL'ÉVA, A tolarencia nyelvi és kulturális kérdéseivel foglalkozó nemzetközi tanácskozás névtani vonatkozású előadásai (Jekatyerinburg, 2001) (393–8); KARLHEINZ HENGST, A thüringiai dülőnévkutatás távlatai. Tudományos tanácskozás a Jénai Egyetem Germanisztikai Intézetében (Jéna, 2001) (399–402); LILIJANA DIMITROVA-TODOROVA – CORINNA LESCHBER, Jordan Zaimov emlékére rendezett tudományos szimpózium a bolgár névtan, szótörténet, nyelvjárástan, mai bolgár nyelv, valamint az óbolgarisztika kérdéseiről (Szófia, 2001) (403–4); SILVIO BRENDLER, Az Angol és Ír Névkutató Társaság 11. közgyűlése (Henderson Hall, 2000) (405–7); ANDREA BRENDLER, Il nome nel testo – egy új olasz névtani folyóirat (409–11); FRIEDHELM DEBUS, Wolfgang Laur nyolcvan éves (413–4).

Krónika. – A folyóirat utolsó rovata a legfontosabb névtudományi rendezvényekről, eseményekről számol be 2001. szeptember 7. és 2002. október 30. között (415–24).